

Framing and News Sources in the Coverage of Climate Change in Iranian Press

Maryam Rahmanian¹, Hossein Afkhami²

Received: Jun. 30, 2021; Accepted: Dec. 6, 2021

ABSTRACT

Climate change affects many aspects of human life, such as the economy, environment and society. Although its consequences are invisible for the public in short term, they are often informed about the negative aspects of climate change through the media. In other words, the media dedicate and cover news in order to make people aware about the impact of climate change. Number of researches has been conducted on the way the media frame and cover the climatic issues in many countries, but there is no such at present to show how this particular is being covered in the Iranian media. This paper is the first academic research to examine the coverage of climate change in the Iranian press. We have analyzed 388 climate stories published on 15 well-known national newspapers by using SPSS software and applying the quantitative content analysis method to understand how these newspapers could present climate stories. Findings show that the Iranian press often used “Conflict” and “Environmental Consequences” frames to illustrate climate change issues, but “Scientific Uncertainty” and “Current Weather” were rarely mentioned. Moreover, these newspapers relied mainly on “Experts” as sources more than the other sources to present climate stories.

Keywords: climate change, framing theory, global warming, Iranian press

---

1. MA in Communication Science, Department of Communication Studies, Faculty of Communication Sciences, Allameh-Tabataba'i University, Tehran, Iran (Corresponding Author)

✉ rahmanian_m@atu.ac.ir

2. Associate Professor of Public Relations, Department of Public Relations, Faculty of Communication Sciences, Allameh-Tabataba'i University, Tehran, Iran

INTRODUCTION

For most people, climate change is either remote or scientific since CO₂ emissions or rising sea levels are invisible for them. However, the media provides a visible and understandable ways of learning about climate change to the public (Xi, 2016, 4) through their reports and stories. As such they help shape public comprehension about this particular issue. There are numerous researchers worldwide showing represent how the media applied framework to portray climate stories and relied on what news sources (Holley, 2015; Kim & Biswas, 2017; Bolsen, Palm, & Kingsland, 2019; Parks, 2019; Painter et al, 2021; Pan, Opgenhaffen, & Van Gorp, 2021). Most of these studies examined climate stories in the media from the countries with high CO₂ emissions. In contrast, in Iran that is the 8th producer of greenhouse gases¹ in the world as well as one of the major exporters of fossil fuels, there is no study to examine how the climate news are being framed there. However, recently few studies have conducted on agenda-setting of climate change news in Iran (Amirkhani, 2017; Khadjenoori and Abootorabi, 2019; & Rahmanian, Afkhami, & Khaniki, 2020).

PURPOSE

This study investigates how Iranian newspapers portrayed climate change to politicians and the public and which sources and frameworks they applied for the same. To achieve this goal, the paper tries to answer the following questions:

- 1) How did the climate stories frame in Iranian newspapers?
- 2) How did the frameworks change over the period of time?
- 3) Are there any significant differences between news coverage and frameworks?
- 4) What sources did newspapers rely on more?

METHODOLOGY

This paper applies the framing theory and the quantitative content analysis method to examine how climate stories covered in 15 national Iranian newspapers. The periods taken into account in the course of this study are two weeks prior to the United Nations' Climate Change Summits in Bonn 2017, Paris 2015, Copenhagen 2009, and Montreal 2005 to two weeks after their conclusion. A coding-sheet was provided to analyze the content of 388 articles on these components: Title, lead and body. The reliability of the categories was confirmed with Scott's pi, and the statistical population test was not required due to the census, according to De Vaus (1997), and the difference in percentages used as significance.

---

1. <https://www.ucsusa.org>

FINDINGS

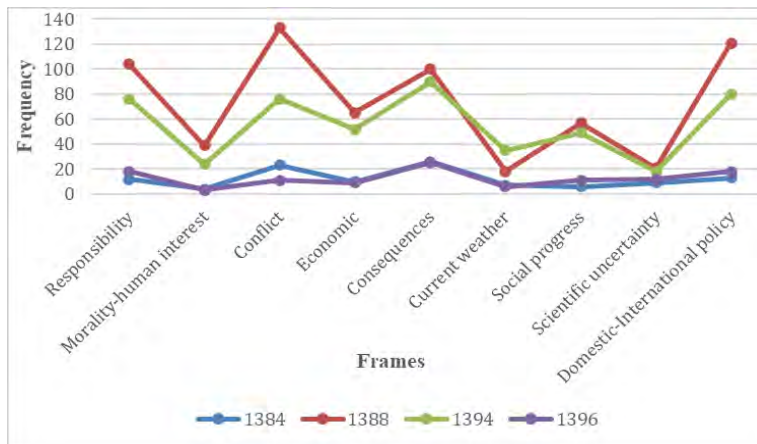
Quantitative content analysis of data shows that:

1) As shown in Table 1, the Iranian press has covered climate change stories by applying “Conflict” and “Environmental Consequences” frames more than the others, and rarely used “Scientific Uncertainty” or “Current Weather” frames in their stories.

Table 1. Framing of climate news in 15 Iranian press (n=388)

Frame	Frequency	Percentage of Frequency
Responsibility	211	15.2
Morality-Human Interest	70	5
Conflict	244	17.5
Economic	137	9.8
Environmental Consequences	244	17.5
Current Weather	66	4.7
Social Progress	124	8.9
Scientific Uncertainty	61	4.4
National- International Politics	234	16.8

2) Graph 1 shows that the coverage of all news frames has changed over the period of time, and in 2009 (Copenhagen Summit) and 2015 (Paris Summit) they covered significantly more than the 2005 Montreal Summit and the 2017 Bonn Summit. However, as concerns about climate change impacts increased around the world, the same Graph (1) shows there was a sudden decrease in the coverage of the climate frames in newspapers in 2017.

Graph 1. Covering the News frames over 2005, 2009, 2015, and 2017 in 15 Iranian newspapers (n=388)

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

3) According to the fluctuating coverage of news frames in Graphs 1, there is a significant difference in covering climate news and frames during the United Nations' summits in 2005, 2009, 2015, and 2017.

4) to answer the fourth question, the results show that "Experts" had the most citation in climate stories of Iranian newspapers. Furthermore, the press relied mostly on international sources than national and governmental ones to portray climate change issues in their contents.

CONCLUSION

The framing analysis showed how newspaper contents shape the public understanding on scientific issues, such as climate change or how they ignore some dimensions of the issues. This paper showed that the Iranian press applied specific frames many times to put emphasis on aspects, such as conflict between countries upon responsibilities of decreasing CO₂ emissions or financial aid for developed countries. Furthermore, the Iranian press presented climate stories in a way that their audience might imagine Iran had less responsibility against the climate change or climate catastrophes campaign around the world. Besides, they could not make a sensible connection with natural disasters, global warming and their lives.

A critical point was also raised that nearly all the citations in climate stories came from international sources. It seems the press focused on international concerns of climate impacts more than national ones. However, as the country continued to experience economic damage of natural disasters annually, declining coverage of climate news in 2005 and 2007 in contrast of 2009 might have caused Iranian audiences espouse that there was no necessity for mitigation of climate change. In a nutshell, Iranian newspapers did not inform the public about dangers and consequences of global warming for their lives.

NOVELTY

Although, the framing theory is being widely used for analyzing media contents in many countries, this theory ignored in communication researches in Iran. Also, climate change has received less attention in the Iranian media. This paper applied news frames to investigate environmental issues such as climate change in the Iranian national press. The paper went through Iranian researchers to apply this theory for other topics in different media or in interdisciplinary researches.

The framing theory is also remarkable since it gives researchers a clearer view on how news frames are used in the media and affect the public opinion on various important issues, such as the economy, health, science, and etc. The findings of this article can help us understand clearly the way the Iranian press informs about climate warming and its impacts on the society, and if necessary, the practices would be changed in the context of national interests around this problem.

BIBLIOGRAPHY

- Ahchong, K., & Dodds, R. (2012). Anthropogenic climate change coverage in two Canadian newspapers, the Toronto Star and the Globe and Mail, from 1988 to 2007. *Environmental Science & Policy*, 15 (1), 48-59. doi: 10.1016/j.envsci.2011.09.008
- AmirKhani, F. (2017). The role of print media in awareness of climate change in Iran with emphasis on water crisis: A case study of Hamshahri and Iran Newspapers in the final quarter of 2015 (Unpublished M.A. Thesis). Islamic Azad University Central Tehran Branch.
- Asplund, T., Hjerpe, M. & Wibeck, V. (2012). Framings and coverage of climate change in Swedish specialized farming magazines. *Climatic Change*, 117(1-2), 197-209. doi: 10.1007/s10584-012-0535-0
- Biswas, M.K. & Kim, N.Y. (2017). Framing of climate issues and "COP21": U.S. -Newspaper coverage vs Indian Newspaper coverage. *Environment and Social Psychology*, 2(1), 142-152. doi: 10.18063/ESP.2016.02.002
- Bolsen, T., Palm, R. & Kingsland, J.T. (2019). Counteracting climate science politicization with effective frames and imagery. *Science Communication*, 41(2), 147-171. doi: 10.1177/1075547019834565
- Boykoff, M.T. & Roberts. J.T. (2007). Media coverage of climate change: Current trends, strengths, weaknesses. *United Nations Development Programme (Human Development Report 2007)*, background paper, 1-54.
- Brossard, D., Shanahan, J., & McComas, K. (2004). Are Issue-Cycles Culturally Constructed? A Comparison of French and American Coverage of Global Climate Change. *Mass Communication & Society*, 7(3), 359-377. doi: 10.1207/s15327825mcs0703_6
- Calderón, C.A., Mercado, M., Piñuel, J.L. & Suárez-Sucre, E.D. (2015). Media coverage of climate change in Spanish-speaking online media. *Convergencia Revista de Ciencias Sociales*, 22(68), 71-95. doi: 10.29101/crcs.v0i68.2952
- Camaj, L. (2010). Media framing through stages of a political discourse: international news agencies coverage of Kosovo's status negotiations. *International Communication Gazette*, 72(7), 635-653. doi: 10.1177/1748048510378147
- De Vaus, D. A. (1998). Survey in social research (H. Naebi, Trans.). Tehran, Iran: Ney.
- De Vreese, C.H. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal*, 13(1), 51-62. doi: 10.1075/idjdd.13.1.06vre
- Dirikx A. & D. Gelders (2010). To frame is to explain: A deductive frame-analysis of Dutch and French climate change coverage during the Annual UN Conferences of the Parties. *Public Understanding of Science*, 19(6), 732-742. doi: 10.1177/0963662509352044
- Entman, R.M. (2008). Theorizing mediated public diplomacy: The U.S. case. *International Journal of Press/Politics*, 13(2), 87-102. doi: 10.1177/1940161208314657

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Volume 14
Issue 1
Winter 2022

- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43 (4), 51-58. doi: 10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Ereaut, G. & N. Segnit (2006). Warm words: How are we telling the climate story and can we tell it better? London, England: Institute for Public Policy Research.
- Gholami, F. (2021). Environmental communication and water problem: The content analysis of the eighties and nineties Iranian documentaries. *Cultural Studies & Communication*, 17(63), 11-34. doi: 10.22034/jcsc.2021.534374.2432
- Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching: Mass media and the making and unmaking of the mew left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Hase, V., Mahl, D., Schäfer, M.S. & Keller, T.R. (2021). Climate change in news media across the globe: An automated analysis of issue attention and themes in climate change coverage in 10 countries (2006–2018). *Global Environmental Change*, 70 (2021), 1-12. doi: 10.1016/j.gloenvcha.2021.102353
- Holley, J.R. (2015). *Framing reality: Portrayals of climate change in the Las Vegas Review Journal 1977-2014* (Unpublished MA Thesis). Nevada University.
- International Energy Agency (IEA) (2015). Energy and Climate Change. IEA, Paris.
- Jalali, M., Afshari, M., & Mazinanian, Z. (2020). Environmental impact of climate change on national security. *Journal of Environmental Science and Technology*, 22(9), 179-190. doi: 10.22034/jest.2021.31956.4005
- khadjehnoori, N., Abootorabi, A. (2018). A content analysis of the coverage of climate change in Farsi language websites. *Cultural Studies & Communication*, 14(51), 227-263.
- Nisbet, M.C. (2009). Communicating climate change: Why frames matter for public engagement. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 51(2), 12–23. doi: doi.org/10.3200/ENVT.51.2.12-23
- Painter, J., Ettinger, J., Doutreix, M.N., Straub, N., Wonneberger, A. & Walton, P. (2021). Is it climate change? Coverage by online news sites of the 2019 European summer heatwaves in France, Germany, the Netherlands, and the UK. *Climatic Change*, 169(1-2), 1-28. doi: 10.1007/s10584-021-03222-w
- Pan, Y., Opgenhaffen, M. & Van Gorp, B. (2021). China's pathway to climate sustainability: A diachronic framing analysis of people's daily's coverage of climate change (1995–2018). *Environmental Communication*, 15 (2), 189-202. doi: 10.1080/17524032.2020.1817766
- Pan, Z. P. & Kosicki, G. M. (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political Communication*, 10(1), 55–75. doi: 10.1080/10584609.1993.9962963
- Parks, P. (2020). Is climate change a crisis – and who says so? An analysis of climate characterization in major U.S. news media. *Environmental Communication*, 14(1), 82-96. doi: 10.1080/17524032.2019.1611614

- Rahmanian, M., Afkhami, H.A. & Khaniki, H. (2020). Agenda setting of climate news in the Iranian press, *Quarterly Journal of Cultural Studies and Communication*, Article in press. doi: 10.22034/jcsc.2020.116692.2030.
- Riffe, D., Lacy, S., & Fico, F.J. (2002). Analyzing media messages: using quantitative content analysis in research (M. Boroujerdi Alavi, Trans). Tehran, Iran: Soroush (Radio and Television Publications), Radio and Television of the Islamic Republic of Iran, Research Center.
- Ritzer, G. (Ed.). (2015). Encyclopedia of Globalization (Vols. 1-3) (N. Moradi & M. Mohajer, Trans.). Tehran, Iran: Scientific and Cultural Publishing Company.
- Scheufele, D.A. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication*, 49 (1), 103-122. doi: 10.1111/j.1460-2466.1999.tb02784.x
- Semetko, H. A., & P. M. Valkenburg (2000). Framing European politics: A content analysis of press and Television news. *Journal of Communication*, 50 (2), 93-109. doi: 10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x
- Takahashi, B. (2011). Framing and sources: A study of mass media coverage of climate change in Peru during the V ALCUE. *Public Understanding of Science*, 20 (4), 543-557. doi: 10.1177/0963662509356502
- Tuchman, G. (1978). *Making news. A study in the construction of reality*. New York: Free Press.
- Xi, J. (2016). *Climate change and the media: A comparative study of China and the United States 2009-2015* (Unpublished MA Thesis). Dartmouth College.
- Zabolizadeh, A. & Afkhami, H.A. (2013). Using framing theory in explaining the effects of news (concepts and research). *Journal of Communication Research*, 2(74), 121-144. doi: 10.22082/cr.2013.23518
- Zamith, R., Pinto, J., & Villar, M.E. (2013). Constructing climate change in the Americas: An analysis of news coverage in U.S. and South American Newspapers. *Science Communication*, 35 (3), 334-357. doi: 10.1177/1075547012457470

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

چارچوب‌بندی و منابع خبری در پوشش اخبار تغییرات آب‌وهوایی مطبوعات ایران

مریم رحمانیان^{۱*}، حسینعلی افخمی^۲

دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۰۹؛ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۱۵

چکیده

پیامدهای اقتصادی، سیاسی و اجتماعی تغییرات آب‌وهوایی، تمام جنبه‌های زندگی بشر را تحت تأثیر قرار داده است. این پیامدها اغلب نامحسوس هستند و با گزارش‌های رسانه‌ای برای مردم ملموس می‌شود. رسانه‌ها در گزارش‌های اقلیمی از چارچوب‌های خبری خاصی استفاده می‌کنند تا بر نحوه دریافت و درک مردم از این موضوعات اثر بگذارند. مطالعات پیشین در مورد نحوه قاب‌بندی اخبار اقلیمی در رسانه‌های جهان نشان می‌دهد که چگونه آنها افکار عمومی را پیرامون موضوع تغییرات آب‌وهوایی شکل می‌دهد. با این حال، چنین مطالعاتی چندان در مورد رسانه‌های ایران صورت نگرفته است. این مقاله را می‌توان یکی از اولین گام‌های بررسی نحوه قاب‌بندی اخبار اقلیمی در ایران به حساب آورد که در آن ۳۸۸ خبر اقلیمی از ۱۵ روزنامه سراسری ایران به کمک نرم‌افزارهای SPSS و EXCELL مورد تحلیل محتوای کمی قرار گرفته است. یافته‌های مقاله حاضر نشان می‌دهد که مطبوعات ایران بیشتر از فریم‌های «برخورد» و «پیامدهای محیط‌زیستی» و کمتر از فریم‌های «عدم قطعیت» و «آب‌وهوای جاری» برای ارائه اخبار آب‌وهوایی استفاده کرده‌اند. همچنین، مطبوعات مورد بررسی در این مقاله جهت تحریر اخبار اقلیمی بیشتر بر «کارشناسان» به عنوان منبع خبری تأکید داشته‌اند.

کلیدواژه‌ها: تغییرات آب‌وهوایی، گرمایش جهانی، مطبوعات ایران، چارچوب‌بندی، تغییرات اقلیمی

۱. کارشناسی ارشد علوم ارتباطات اجتماعی، گروه مطالعات ارتباطی، دانشکده علوم ارتباطات، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

rahmanian_m@atu.ac.ir ✉

۲. دانشیار روابط عمومی، گروه روابط عمومی، دانشکده علوم ارتباطات، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

۱. مقدمه

تغییرات اقلیمی با متلاشی کردن یخ‌پهنه‌ها، اسیدی‌شدن اقیانوس‌ها، جابه‌جایی زیستگاه‌های جانوران و گیاهان، از بین رفتن تنوع زیستی، شدت یافتن بلایای طبیعی و دگرگونی چرخه‌های هیدرولوژیک، محیط‌زیست جهانی را تحت تأثیر قرار داده است (ریتزر^۱، ۱۳۹۴، ۹۶۴-۹۶۳). برای اکثر مردم تغییرات آب‌وهوایی به دلیل نامرئی بودن انتشار دی‌اکسید کربن و افزایش سطح دریاها موضوعی بسیار انتزاعی و علمی است. اما رسانه‌ها با روش‌های قابل مشاهده و قابل فهمی می‌توانند این موضوعات را به راحتی به مردم ارائه دهند. آنها گزارش‌هایی درباره سیاست دولت‌ها در قبال انرژی‌های پاک، جدال کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه بر سر مسئولیت کاهش انتشار کربن و نیز در مورد همکاری‌ها و اقدامات صورت گرفته در کنفرانس‌های بین‌المللی برای مقابله با تغییرات آب‌وهوایی ارائه می‌دهند. این گزارش‌ها نشان می‌دهند که چگونه تغییرات آب‌وهوایی، جهان را تحت تأثیر قرار داده است. این گزارش‌ها نه تنها برای مردم بلکه برای دانشمندان نیز ضروری هستند. زیرا دانشمندان برای ترجمه مطالب علمی خود به زبان عامه مردم به رسانه‌ها نیاز دارند (شی^۲، ۲۰۱۶، ۵-۴).

موضوع تغییرات اقلیمی، اولین بار در سال ۱۹۳۲ با انتشار مطلبی در نیویورک تایمز وارد رسانه‌های جمعی شد. در این مطلب نوشته شده بود که «چهره و آب‌وهوای زمین به ناچار تغییر کرده است. چگونه تغییرات به آرامی اتفاق می‌افتند و چه نتیجه‌ای خواهند داشت...» (بوکوف و رابرتز^۳، ۲۰۰۷، ۴). بعد از آن بود که انتشار اخبار اقلیمی در رسانه‌ها مرسوم شد. یکی از موضوعاتی که در دهه‌های اخیر بسیار مورد توجه و مطالعه محققان قرار گرفته، نحوه پوشش تغییرات اقلیمی در رسانه‌های جدید یا سنتی است.

بخشی از این مطالعات به بررسی نحوه قاب‌بندی اخبار اقلیمی در رسانه‌های جهان اختصاص دارد. اهمیت بررسی قاب‌بندی در رسانه‌ها به این مسئله برمی‌گردد که چارچوب‌های رسانه‌ای، قضاوت‌های اخلاقی را از طریق تعریف مسائل و مشکلات

1. Ritzer

2. Xi

3. Boykoff, Maxwell T. & J. Timmons Roberts

جامعه و تشخیص دلایل آنها منتقل می‌کنند (انتمن^۱، ۲۰۰۸) و از این طریق بر نگرش عمومی در رابطه با جنبه‌های مختلف یک موضوع تأثیر می‌گذارند. به علت اهمیت این تأثیرگذاری، پژوهش‌های متعددی درباره نحوه به‌کارگیری چارچوب‌های خاص و عام در گزارش‌های خبری رسانه‌های مختلف پیرامون مسئله تغییرات آب‌وهوایی صورت گرفته است. نتایج این تحقیقات نشان می‌دهند که چگونه رسانه‌های یک کشور، افکار عمومی را پیرامون موضوعات اقلیمی شکل می‌دهند و در نقل داستان‌های خبری خود بیشتر بر چه منابع خبری تأکید دارند.

هر چند این دست پژوهش‌ها در کشورهای دیگر به وفور یافت می‌شوند، اما تغییرات اقلیمی در رسانه‌های ایران به عنوان هفتمین کشور بزرگ تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای در جهان^۲ به‌ندرت مورد مطالعه قرار گرفته است. این در حالی است که ایران از یک سو دومین عضو اوپک در تولید نفت و یکی از صادرکنندگان کلیدی سوخت‌های فسیلی در جهان به شمار می‌رود (سازمان جهانی انرژی^۳، ۲۰۱۵، ۹۲) و هرگونه تصمیمی برای کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی در جهان می‌تواند اقتصاد نفتی این کشور را تحت تأثیر قرار دهد. از سوی دیگر، به لحاظ جغرافیایی، ایران در منطقه‌ای واقع شده که با فشارهای روزافزون اقلیمی و بحران آب مواجه است. این فشارها محیط زیست انسانی را آسیب‌پذیر کرده و تنش‌های محیط‌زیستی با کشورهای همجوار را در پی خواهد داشت. چرا که تغییرات آب‌وهوایی و گرمایش جهانی به خاطر کمبود منابع غذایی و آب، مهاجرت و گسترش فقر و بیماری می‌تواند جامعه را ناامن کند. این تهدیدات غیرنظامی به اندازه تهدیدات نظامی جدی هستند و امنیت ملی کشورها را مورد تهدید قرار می‌دهند (جلالی، افشاری، و مزینانیان، ۱۳۹۹).

بنابراین اطلاع‌رسانی و آماده‌سازی مردم و زمامداران کشور برای مواجهه با بلایای اقلیمی و نشان دادن ضرورت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در این مورد از وظایف مهم رسانه‌های ایران است. بنابراین باید بدانیم که رسانه‌های این کشور به چه نحوی این

1. Entman

2. <https://www.ucsusa.org/resources/each-countrys-share-co2-emissions>

3. IEA

موضوعات را مطرح کرده و چگونه درک عموم مردم را با استفاده از چارچوب‌بندی رسانه‌ای پیرامون تغییر اقلیم و تأثیرات آن بر زندگی مردم شکل می‌دهند. مقاله حاضر، نخستین تلاش دانشگاهی برای بررسی نحوه پوشش اخبار اقلیمی و چارچوب‌بندی آن در رسانه‌های ایران به حساب می‌آید که با تکیه بر مطالعات قبلی در کشورهای دیگر صورت گرفته است. از آنجایی که تغییرات آب‌وهوایی یک مسئله جهانی است، در این مقاله نحوه قاب‌بندی خبرهایی مورد بررسی قرار گرفته که طی نشست‌های تغییر اقلیم سازمان ملل متحد، که مهم‌ترین مرکز رایزنی جهانی درباره تغییرات اقلیمی است، منتشر شده‌اند.

با توجه به اهمیت و ضرورت این مسئله، جهت بررسی چگونگی چارچوب‌بندی اخبار اقلیمی، تمام مطالب مرتبط با این موضوع در روزنامه‌های سراسری و شناخته‌شده ایران (اطلاعات، همشهری، ابتکار، مردم‌سالاری، آرمان امروز، اعتماد و شرق، جام جم، جمهوری اسلامی، رسالت، جوان، ابرار، سیاست روز، کیهان و ایران) مورد بررسی قرار گرفته است. بازه زمانی این مقاله نیز از دو هفته خبری قبل از برگزاری نشست‌های تغییرات اقلیمی بُن ۲۰۱۷، پاریس ۲۰۱۵، کنه‌هاگ ۲۰۰۹ و مونترال ۲۰۰۵ تا دو هفته خبری بعد از این نشست‌ها بود.

۲. مروری بر مطالعات پیشین

تاکنون مطالعات رسانه‌ای متعددی در جهان بر نحوه چارچوب‌بندی اخبار تغییرات آب‌وهوایی صورت گرفته که بسیاری از این آنها تطبیقی بوده و پوشش فریم‌های خبری را در چندین کشور مورد مقایسه قرار داده‌اند (دیرکس و گلدرز^۱، ۲۰۱۰؛ زامیت، پینتو، و ویلار^۲، ۲۰۱۳؛ شی، ۲۰۱۶؛ کیم و بیشاس^۳، ۲۰۱۷؛ پینتر^۴ و همکاران، ۲۰۲۱؛ و هاس، ماehl، شافر، و کلر^۵، ۲۰۲۱). نتایج این مطالعات نشان می‌دهند که میزان پوشش چارچوب‌های خبری در هر کشور یا هر روزنامه غالباً متفاوت با کشورها یا روزنامه‌های دیگر بوده است. این

1. Dirikx & Gelders
2. Zamith, Pinto, & Villar
3. Kim & Biswas
4. Painter
5. Hase, Mahl, Schäfer, & Keller

تفاوت بیانگر اختلاف نظر کشورها و رسانه‌های مختلف درباره تغییرات آب‌وهوایی است. لازم به ذکر است که در بیشتر این مطالعات، رسانه‌های کشورهای مورد بررسی قرار گرفته‌اند که جزء کشورهای پیشرفته (صنعتی) و یا از جمله بزرگ‌ترین انتشاردهندگان گازهای گلخانه‌ای در جهان بوده‌اند.

در برخی از مطالعات دیگر، علاوه بر بررسی چارچوب‌های رسانه‌ای، تغییر در میزان استفاده از هر چارچوب خبری در طول سال‌ها و دهه‌های مختلف نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است (آچونگ و دادز^۱، ۲۰۱۲؛ اسپلوند، هجرپ، و ویک^۲، ۲۰۱۲؛ هالی^۳، ۲۰۱۵؛ شی، ۲۰۱۶؛ بولسن، پالمز، و کینگزلند^۴، ۲۰۱۹؛ پان، اپگنهافن، و ون‌گورپ^۵، ۲۰۲۱). این مطالعات نشان می‌دهند که هر چند روند پوشش اخبار اقلیمی در طول سال‌های مختلف با نوسانات کاهشی یا افزایشی در این کشورها مواجه بوده است، اما اغلب در سال‌های منتهی به بازه زمانی این پژوهش‌ها، میزان پوشش اخبار اقلیمی روند صعودی داشته است.

منابع نقل قول شده نیز یکی دیگر از مواردی است که در بسیاری از مطالعات رسانه‌ای پیرامون قاب‌بندی خبرهای اقلیمی مورد توجه پژوهشگران بوده است (تاکاهاشی^۶، ۲۰۱۱؛ زامیت و همکاران، ۲۰۱۳؛ آچونگ و دادز، ۲۰۱۲؛ کالدرون، مرکادو، پینوئل، و سوارز-سوکره^۷، ۲۰۱۵؛ پارکز^۸، ۲۰۱۹؛ و پینتر و همکاران، ۲۰۲۱). بررسی منابع نقل قول در این مطالعات بیانگر این است که در ارائه گزارش‌های اقلیمی، رسانه‌ها و کشورهای مختلف بر منبع خبری یکسانی همواره تکیه بیشتر یا کمتر ندارند.

همچنین، نشست‌های اقلیمی سازمان ملل متحد یا دیگر نشست‌های تغییرات آب‌وهوایی در پژوهش‌های متعددی به عنوان بازه زمانی و یا محور مطالعه محققان در نظر گرفته شده‌اند (تاکاهاشی، ۲۰۱۱؛ دیرکس و گلدرز، ۲۰۱۰؛ کالدرون و همکاران، ۲۰۱۵؛

1. Ahchong and Dodds
2. Asplund, Hjerpe, & Wibeck
3. Holley
4. Bolsen, Palm, & Kingsland
5. Pan, Opgenhaffen, & Van Gorp
6. Takahashi
7. Calderón, Mercado, Piñuel, & Suárez-Sucre
8. Parks

کیم و بیشاس، ۲۰۱۷؛ و پان و همکاران، ۲۰۲۱). به طور کلی، یافته‌های مطالعات پیشین درباره قاب‌بندی اخبار اقلیمی بیانگر این مسئله است که در میزان و نحوه پوشش هر یک از این چارچوب‌های خبری تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای بین کشورها و قاره‌های مختلف و حتی بین رسانه‌های یک کشور وجود دارد.

اما در مورد ایران به عنوان یکی از ۱۰ کشور بزرگ انتشاردهنده کربن تا به حال مطالعات اندکی در مورد پوشش اخبار اقلیمی در رسانه‌های مختلف صورت گرفته است. همان تعداد مطالعات اندک نیز اغلب بر نحوه برجسته‌سازی این خبرها متمرکز بوده‌اند (امیرخانی، ۱۳۹۵؛ خواجه‌نوری و ابوترابی، ۱۳۹۷؛ ورحمانیان، افخمی، و خانیکی، ۱۳۹۹). اما پژوهشی در مورد نحوه قاب‌بندی اخبار اقلیمی و نیز منابع خبری آنها در رسانه‌های ایران توسط نویسندگان این مقاله یافت نشد. تنها کار علمی که در زمینه قاب‌بندی تغییرات اقلیمی در ایران منتشر شده، مقاله‌ای است که در آن نحوه چارچوب‌بندی مسئله آب به‌عنوان یکی از پیامدهای تغییرات آب‌وهوایی در سینمای مستند ایران تحلیل محتوا شده است (غلامی، ۱۴۰۰). در این مقاله تنها بر مسئله آب تأکید شده و فریم‌های مورد بررسی آن متفاوت با چارچوب‌های خاص یا عام مرسوم است که در پژوهش‌های رسانه‌ای کشورهای دیگر پیرامون این موضوع صورت گرفته است.

در حقیقت، مقاله حاضر، یکی از اولین مقالات در راستای درک نحوه قاب‌بندی اخبار اقلیمی و منابع خبری آنها در رسانه‌های جدید یا سنتی ایران است که در آن منابع خبری، چارچوب‌های خاص (موضوع محور) و عام و نیز تغییر روند پوشش این فریم‌ها طی برگزاری نشست‌های تغییر اقلیم سازمان ملل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

۱-۲. مبانی نظری

در این مقاله برای تحلیل محتوای اخبار اقلیمی مطبوعات شناخته‌شده ایران از نظریه «چارچوب‌بندی» استفاده شد. چارچوب، قاب یا فریم^۱، مفهومی بین‌رشته‌ای است که ابتدا گافمن^۲ (۱۹۷۴) آن را در حوزه جامعه‌شناسی به کار برد (پن و کوزیکی^۱، ۱۹۹۳، ۵۶). از

1. Frame
2. Goffman

دیدگاه او، ما از «طرح‌های تفسیری» برای سازمان‌دهی و دسته‌بندی تجربه‌های زندگی خود استفاده می‌کنیم تا معنادار شوند. این طرح‌های تفسیری چارچوب نام دارند. این مفهوم را اولین بار گیلتنین^۲ (۱۹۷۷ و ۱۹۸۰) و تاچمن^۳ (۱۹۷۸) در حوزه علوم ارتباطات به کار بردند تا نحوه بسته‌بندی اخبار رسانه‌ای توسط روزنامه‌نگاران را بررسی کنند.

چارچوب‌بندی در واقع انتخاب برخی جنبه‌های یک واقعیت درک شده و برجسته کردن آنها در یک متن ارتباطی است، به نحوی که تعریف خاصی از مسئله، تفسیر علی، ارزیابی اخلاقی و راه‌حل‌های پیشنهادی برای آن موضوع را بسط دهد تا قضاوت‌های اخلاقی را از طریق تعریف مسائل و مشکلات جامعه و تشخیص دلایل آنها منتقل کند (انتمن، ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸). فریم‌های خبری به دو نوع موضوع محور (خاص) و عام تقسیم‌بندی می‌شوند. فریم‌های موضوع محور بر رویدادهای خاصی متمرکز می‌شوند، اما فریم‌های عام به طور مفهومی، گسترده‌تر هستند و می‌توان آنها را برای موضوعات خبری مختلف و در زمینه‌های فرهنگی متفاوت به کار گرفت (کاماج^۴، ۲۰۱۰).

براساس مدل چارچوب‌بندی دوریس^۵ (۲۰۰۵)، قاب‌بندی در یک فرایند سه مرحله‌ای اتفاق می‌افتد: در مرحله نخست، که چارچوب‌سازی نام دارد، عوامل بیرونی و درونی روی ویژگی چارچوب‌های خبری تأثیر می‌گذارند. این عوامل عبارت‌اند از دیدگاه روزنامه‌نگاران، روال‌های سازمانی و منابع بیرونی مثل کنشگران سیاسی، نخبگان و افراد ذی‌نفع؛ در مرحله دوم، فریم‌های موضوع محور و یا عام در اخبار ظاهر می‌شوند؛ و در مرحله سوم و آخر، قاب‌بندی اخبار بر تفسیرهای مخاطبان، نگرش و رفتار آنها تأثیر می‌گذارد. مدل دیگری هم شیفله^۶ (۱۹۹۹) برای مراحل چارچوب‌بندی ارائه کرده که شبیه مدل دوریس بوده و شامل چهار مرحله است: ۱. چارچوب‌سازی ۲. تعیین چارچوب ۳. اثرات سطح فردی چارچوب‌بندی (اثرات چارچوب‌دهی رسانه‌ها بر بروندهای رفتاری،

1. Pan & Kosicki
2. Gitlin
3. Tuchman
4. Camaj
5. De Vreese
6. Scheufele

نگرشی و یا شناختی) و ۴. پیوند میان چارچوب‌های فردی و چارچوب‌های رسانه‌ای که تأثیرپذیری روزنامه‌نگاران و نخبگان از فرایندهای چارچوب‌بندی را نشان می‌دهد (زابلی‌زاده و افخمی، ۱۳۹۲).

نگارندگان در این مطالعه به مرحله دوم قاب‌بندی پرداختند تا نشان دهند که چه چارچوب‌های عام و خاص خبری در پوشش تغییرات اقلیمی مطبوعات ایران ظاهر شده‌اند. جهت دستیابی به این هدف، چارچوب‌های عام معرفی شده در مقاله سمِتکو و والکنبرگ^۱ (۲۰۰۰) و نیز چارچوب‌های خاص به‌کاررفته در پژوهش‌های پیشین درباره چارچوب‌بندی اخبار اقلیمی رسانه‌ها که در جدول شماره (۱) به تفصیل شرح داده شده، استخراج شدند. لازم به ذکر است که فریم‌های «اخلاق» و «منافع انسانی» در هم ادغام شدند چون تعداد خبرهایی که با این دو فریم پوشش داده شده بودند، کم تعداد بود. به‌علاوه، «سیاست‌های ملی» و «سیاست‌های بین‌المللی» نیز همانند برخی مقالات دیگر در این زمینه به عنوان یک چارچوب در این مقاله ارائه شدند.

با توجه به مبانی نظری و پژوهش‌های پیشین، در این مقاله برای بررسی چگونگی چارچوب‌بندی و منابع اخبار اقلیمی سؤالاتی بدین شرح مطرح شدند: (۱) چگونه اخبار اقلیمی در مطبوعات ایران چارچوب‌بندی شده‌اند؟ (۲) پوشش چارچوب‌های خبری طی دوره‌های مورد بررسی چگونه تغییر کرده است؟ (۳) آیا تفاوت معناداری بین پوشش این چارچوب‌ها در بازه‌های زمانی مورد نظر وجود دارد؟ (۴) روزنامه‌های مورد بررسی از چه منابعی برای نقل‌قول مطالب اقلیمی خود استفاده کرده‌اند؟

۳. روش تحقیق

در مقاله حاضر، بررسی نحوه قاب‌بندی اخبار با رویکرد استقرایی و با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی انجام شد. تحلیل محتوای کمی، یک آزمون نظام‌مند (سیستماتیک) و تکرارپذیر نمادهای ارتباطی است که طی آن ارزش‌های عددی بر اساس قوانین معتبر اندازه‌گیری، به متن نسبت داده می‌شود و سپس با استفاده از روش‌های آماری، روابط بین آن

1. Semetko & Valkenburg

ارزش‌ها تحلیل می‌شود (رایف، لیسو و فیکو، ۱۳۸۱). رویکرد استقرایی به معنای پیش‌تعریف چارچوب‌های مشخص به‌عنوان متغیرهای تحلیل محتوایی به‌منظور سنجش میزان استفاده از این چارچوب‌ها در اخبار است. چنین رویکردی به‌سادگی تکرارپذیر بوده و می‌تواند با نمونه‌های بزرگ منطبق شود و تفاوت‌های تعیین چارچوب را چه در بین رسانه‌های مختلف و چه درون خود رسانه‌ها بسنجد (سمتکو و والکنبرگ، ۲۰۰۰).

برای بررسی چگونگی پوشش اخبار تغییرات آب‌وهوایی، از بین روزنامه‌های سراسری ایران، ۱۵ روزنامه شناخته‌شده (اطلاعات، ایران، کیهان، جمهوری اسلامی، مردم‌سالاری، سیاست روز، همشهری، جام جم، شرق، اعتماد، آرمان امروز، جوان، رسالت، ابرار و ابتکار) که طی سال‌های ۸۴ تا ۹۶ منتشر می‌شدند را انتخاب کردیم. البته در بازه زمانی مورد مطالعه، روزنامه‌های «شرق» و «آرمان امروز» در سال ۱۳۸۸ به دلیل توقیف این دو روزنامه، منتشر نمی‌شدند و به دلیل تشابه آنها با روزنامه «اعتماد»، داده‌های روزنامه اعتماد طی مدت توقیف این دو روزنامه، جایگزین آنها شد. واحد تحلیل نیز کل مطلب (تیترا، لید و کل متن) در نظر گرفته شد.

برای دسترسی به جامعه آماری از آرشیو مجلات و روزنامه‌های کتابخانه ملی ایران استفاده شد و تمام صفحات این روزنامه‌ها به‌جز صفحات اخبار ورزشی، آگهی‌ها، اخبار هواشناسی، نامه‌های مخاطبان، سینما و ادبیات مرور شدند. تمام مطالب اقلیمی که از دو هفته خبری قبل از برگزاری تا دو هفته خبری بعد از برگزاری نشست‌های تغییر اقلیم سازمان ملل در بُن (۲۰۱۷)، پاریس (۲۰۱۵)، کپنهاگ (۲۰۰۹) و مونترال (۲۰۰۵) منتشر شده و حاوی کلمات کلیدی «تغییرات اقلیمی»، «گرمایش جهانی»، «تغییرات آب‌وهوایی»، «کنفرانس تغییر اقلیم»، «گازهای گلخانه‌ای» و «انتشار کربن» بودند، گردآوری شدند. از بین مطالب سرشماری شده، آنهایی که کمتر از ۳ خط و یا فقط شامل عکس بودند، حذف شدند و در نهایت، ۳۸۸ مطلب اقلیمی به‌عنوان جامعه آماری این مقاله باقی ماند. به دلیل زیاد نبودن اندازه جامعه آماری، نمونه‌گیری به روش سرشماری انجام شد. به دلیل برابر بودن تعداد نمونه با جامعه آماری، طبق دواس^۱ (۱۳۷۶) خطای نمونه‌گیری وجود

1. De Vaus

نداشت و اختلاف بین متغیرها تفاوت واقعی را نشان می‌داد و ناشی از خطای نمونه‌گیری نبود. در نتیجه، آزمون جامعه آماری لازم نبود و برای آزمون معناداری، تفاوت درصدها کفایت می‌کرد.

برای تحلیل چارچوب‌های خبری از برگه کدگذاری استفاده شد. در تهیه دستورالعمل کدگذاری از چارچوب‌های عام (مسئولیت، اخلاق-منافع انسانی، برخورد، سیاست‌های ملی-بین‌المللی و فریم اقتصادی) و از چارچوب‌های خاص (آب‌وهوای جاری، پیشرفت‌های اجتماعی، عدم قطعیت علمی و فریم پیامدهای محیط‌زیستی) به کار رفته در مطالعات قبلی استفاده شد که به عنوان متغیرهای مقاله حاضر در جدول شماره (۱) توضیح داده شده‌اند.

جدول ۱. نوع‌شناسی چارچوب‌های خبری

چارچوب	توضیحات
مسئولیت	مسئول یا مقصر برای علت و راه‌حل بر عهده دولت یا افراد یا گروه‌ها (سمتکو و والکنبرگ، ۲۰۰۰): به احزابی اشاره دارد که قادر یا مسئول برای مشارکت در فرایندهای حل مشکل هستند (دیریکس و گلدرز، ۲۰۱۰، ۱۴۵)
اخلاق - منافع انسانی	اخلاق: هرگونه اقدام علیه محیط‌زیست درست است یا غلط؟ احترام‌آمیز است یا بی‌احترامی (نیسبت، ۲۰۰۹، ۱۸). داستان دارای پیام اخلاقی است که به اخلاق، خدا و ادیان بازمی‌گردد (دیریکس و گلدرز، ۲۰۱۰، ۷۳۶؛ سمتکو و والکنبرگ، ۲۰۰۰، ۹۶). منافع انسانی: تمرکز بر شرایط انسان و تأثیرات تغییر اقلیم بر زندگی بشر (دیریکس و گلدرز، ۲۰۱۰، ۱۴۵)؛ داستان‌هایی که سعی می‌کند با فنون شوکه‌کننده مثل زیردریایی انگلستان در خیابان، تغییرات اقلیمی را به زندگی مردم نزدیک کند (اروت و سگنیت، ۲۰۰۶، ۱۳).
برخورد	اختلاف نظر درباره مسئولیت تأمین مالی اقلیم و میزان تعهد برای کاهش کربن، درباره برنده‌ها و بازنده‌های یک بحث، درگیری و اختلاف بین مشارکت‌کنندگان اجرای برنامه‌ها و سطوح مسئولیت مشکل تغییر اقلیم، پیام‌ها و مانورهای برای جست‌وجوی حمایت یا انتلاف برای موقعیت به دست آوردن با یک حزب یا احزاب دیگر (نیسبت، ۲۰۰۹، ۱۸)؛ برخورد بین افراد/گروه‌ها یا احزاب و تأکید بر نقطه اختلاف عقاید (سمتکو و والکنبرگ، ۲۰۰۰، ۹۵)

چارچوب	توضیحات
اقتصادی	هزینه‌های کاهش یا راه‌حل‌های اثرات گرمایش جهانی (بروسارد-شاناهان- مک کامز، ۲۰۰۴، ۳۶۸)؛ گزارش یک رویداد، مشکل یا موضوع با توجه به پیامدهای اقتصادی آن برای افراد، گروه‌ها، نهادها، منطقه یا یک کشور سمتکو و والکنبرگ، ۲۰۰۰، ۹۶)؛ اطلاعاتی درباره جنبه‌های اقتصادی برنامه‌های کاهش اقلیم و تغییر اقلیم و فرصت‌های تلاش‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاری جدید، کمک‌های مالی برای کاهش اقلیم در کشورهای فقیر و درحال توسعه، سرمایه‌گذاری برای توسعه انرژی‌های پاک (دیریکس و گلدرز، ۲۰۱۰، ۷۳۶).
پیامدها زیست محیط‌زیستی	تأثیر احتمالی اقدامات مشخص مربوط به کاهش تغییرات یا به علت تغییر اقلیم، از دست دادن یا به دست آوردن پروژه‌هایی از این اقدامات یا اختلالات آب‌وهوایی (دیریکس و گلدرز، ۲۰۱۰، ۱۴۵)؛ پیامدهای خوب یا بد تغییر اقلیم (محیط‌زیستی، اجتماعی، سلامت)، بهترین و بدترین سناریوها، پیش‌بینی‌ها و طرح‌ها (بروسارد، مک کامز، شاناهان، ۲۰۰۴، ۳۶۸)
آب‌وهوای جاری	ناهنجاری‌های الگوهای اقلیمی، کوران، طوفان شدید (بروسارد، شاناهان، مک کامز، ۲۰۰۴، ۳۶۸).
پیشرفت‌های اجتماعی	درباره ابزارهای بهبود کیفیت زندگی، حل مشکلات یا نوآوری‌های دوست‌دار محیط‌زیست (نیسبت، ۲۰۰۹، ۱۸)
عدم قطعیت علمی	اختلاف نظر دانشمندان درباره ادعاهای پیرامون گرمایش جهانی: مدافعان: دانشمندانی که به تغییرات آب‌وهوایی انسان‌شناختی و اقدام فوری معتقدند؛ شکاکان: دانشمندانی که تغییر اقلیم را فرایندی طبیعی می‌دانند که اقدام برای آن باید داوطلبانه باشد (نیسبت، ۲۰۰۹، ۱۸)
سیاست‌های ملی - روابط بین‌المللی	سیاست‌های ملی: بحث درباره سیاست‌های محیط‌زیستی - قوانین - مقررات - سخنرانی‌های سیاسی، کمپین‌ها و ... زمانی این چارچوب ثبت می‌شود که تمرکز بر سیاست باشد نه فرم (بروسارد، شاناهان، مک کامز، ۲۰۰۴، ۳۶۸) روابط بین‌المللی: نشست‌ها، تحقیقات سازمان ملل، جدال‌ها، معاهدات (بروسارد، شاناهان، مک کامز، ۲۰۰۴، ۳۶۸)

برای ارزیابی هر چارچوب، از مقیاس بله (۱) برای وجود چارچوب و خیر (۰) برای عدم وجود چارچوب در پاسخ به سؤالات مطرح شده برای هر فریم در برگه کدگذاری استفاده شد. منابع خبری نیز با توجه به کارهای قبلی (بروسارد و دیگران، ۲۰۰۴؛ تاکاهاشی، ۲۰۱۱) و توسعه منابع نقل شده توسط نویسندگان این مقاله تعیین شدند. تمام منابع خبری نقل شده در واحد تحلیل بررسی و حضور منبع با بله (۱) و عدم حضور آن با خیر (۰) کدگذاری شد. بعد از اتمام کدگذاری تمام روزنامه‌ها، داده‌های این مقاله وارد نرم‌افزارهای SPSS و اکسل شدند تا داده‌های به دست آمده مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. در این مقاله از فرمول پی اسکات برای محاسبه ضریب قابلیت اعتماد استفاده کردیم. برای آزمون قابلیت اعتماد، یک ماه بعد از کدگذاری اول، ۱۰ درصد مطالب به طور

تصادفی انتخاب و متغیرهایی که قابل قضاوت ارزشی بودند (تمام چارچوب‌های خبری) مجدداً کدگذاری شدند. سپس درصد توافق مشاهده‌شده بین مرحله اول و مرحله دوم کدگذاری محاسبه شد و درصد توافق مورد انتظار نیز از مجموع مجذور درصد‌های زیرمقوله‌ها به دست آمد. از آنجایی که ضریب قابلیت اعتماد تمام متغیرها بیش از ۸۰ درصد بود، پایایی مقوله‌های موردبررسی تأیید شد. همچنین، به دلیل نمونه‌گیری به روش سرشماری، انجام این تحقیق بر مبنای تحقیقات قبلی و برآمدن مقوله‌ها از چارچوب نظری، این مقاله دارای روایی بیرونی، علمی و اعتبار سازه است.

۴. یافته‌ها

یافته‌های مقاله حاضر به تفکیک سؤالات مطرح‌شده در این مقاله ارائه شده و به شرح زیر هستند:

۱) درخصوص اینکه چگونه اخبار تغییرات اقلیمی در مطبوعات ایران چارچوب‌بندی شده‌اند، تحلیل محتوای کمی اخبار اقلیمی مطبوعات ایران نشان می‌دهد که مطبوعات ایران در پوشش اخبار اقلیمی، بیشتر از چارچوب برخورد و چارچوب پیامدها استفاده کرده‌اند که میزان استفاده از این چارچوب‌ها به یک اندازه بوده است. همچنین، روزنامه‌های مورد بررسی، در ارائه اخبار تغییرات آب‌وهوایی، کمتر چارچوب‌های عدم قطعیت علمی و آب‌وهوای جاری را پوشش داده‌اند.

جدول ۲. فراوانی چارچوب‌های خبری مطالب تغییرات اقلیمی در ۱۵ روزنامه سراسری ایران

چارچوب‌های خبری	فراوانی	درصد
مسئولیت	۲۱۱	۱۵/۲
اخلاق-منافع انسانی	۷۰	۵
برخورد	۲۴۴	۱۷/۵
اقتصادی	۱۳۷	۹/۸
پیامدهای محیط‌زیستی	۲۴۴	۱۷/۵
آب‌وهوای جاری	۶۶	۴/۷
پیشرفت‌های اجتماعی	۱۲۴	۸/۹
عدم قطعیت علمی	۶۱	۴/۴
سیاست‌های ملی - بین‌المللی	۲۳۴	۱۶/۸

بررسی نحوه پوشش هر یک از چارچوب‌ها نشان می‌دهد که مطبوعات ایران در پوشش فریم مسئولیت بیشتر بر نیاز به اقدام فوری برای حل مشکل تغییر اقلیم تأکید داشته (۲۸/۸ درصد) و کشورهای دیگر را بیشتر مسئول تغییرات آب‌وهوایی یا حل مشکل دانسته‌اند (مسئولیت کشورهای دیگر برابر با ۲۲/۸ درصد؛ مسئولیت ایران برابر با ۹/۳ درصد). در واقع، پوشش این فریم در روزنامه‌های ایران، تکرار و تأکیدی بر همان دیدگاه مطبوعات کشورهای در حال توسعه است که کشورهای توسعه‌یافته را مسئول تغییر اقلیم دانسته و خواهان مسئولیت‌های متفاوت و بیشتر کشورهای توسعه‌یافته در این باره هستند. در فریم مسئولیت نیز، افراد جامعه چندان مسئول تغییر آب‌وهوا یا حل این مشکل نشان داده نشده‌اند (۵/۷ درصد).

در فریم اخلاق-منافع انسانی، مطبوعات بیشتر بر تأثیر تغییر اقلیم بر زندگی انسان در حال یا آینده تأکید (۲۰/۷ درصد) و کمتر به زندگی شخصی بازیگران وارد شده‌اند (۵/۴ درصد). درصد فراوانی این چارچوب در بین چارچوب‌های دیگر ۵ درصد بود که نشان می‌دهد مطبوعات ایران، تغییرات آب‌وهوایی را کمتر به زندگی مردم ربط داده و به تأثیرات آن بر زندگی آنها پرداخته‌اند.

در پوشش فریم برخورد نیز بیشتر به بیش از یک طرف موضوع (کشورهای توسعه‌یافته یا در حال توسعه، نهادها، مردم و ...) اشاره (۳۴/۲ درصد) و کمتر به سرزنش فرد، حزب یا کشور دیگری تأکید شده بود (۱۷/۵ درصد). در این فریم، ۲۹ درصد از اخبار اقلیمی به برخورد و اختلاف نظرها درباره تغییر اقلیم اختصاص داشتند و این روزنامه‌ها در ۱۹/۳ درصد از گزارش‌های خود، به دنبال حمایت یا کسب موقعیتی خاص مثل دریافت حمایت‌های مالی برای کاهش انتشار کربن در کشورهای در حال توسعه و تقابل با دیدگاه‌های مخالف آن بودند. در پوشش چارچوب اقتصادی نیز بیشتر بر ترویج اقتصاد کم‌کربن، سرمایه‌گذاری یا کمک مالی کشورهای توسعه‌یافته به کشورهای در حال توسعه تأکید (۳۵/۶ درصد) و کمتر به پیامدهای اقتصادی ناشی از تغییر اقلیم پرداخته شده بود (۱۱/۷ درصد).

در پوشش چارچوب پیامدهای محیط‌زیستی، روزنامه‌های مورد بررسی، پیامدهای محیط‌زیستی ناشی از تغییر اقلیم را بیشتر مورد توجه قرار داده (۲۵/۸ درصد) و کمتر به

بهترین یا بدترین سناریوهای تغییر اقلیم پرداخته بودند (۱۴/۲ درصد). با وجود جهانی بودن این مشکل، فقط ۲۰ درصد از مطالب این روزنامه‌ها نشان می‌دادند که پیامدهای تغییر اقلیم یک مشکل جهانی است. در فریم آب‌وهوای جاری نیز این روزنامه‌ها بیشتر بر بلایای طبیعی مثل سیل، طوفان و خشکسالی که ناشی از ناهنجاری در الگوهای اقلیمی هستند، تمرکز کرده (۳۵/۸ درصد) و فقط در ۳۲/۱ درصد از این مطالب، تغییرات اقلیمی را مسئول اصلی رخ دادن چنین بلایایی می‌دانستند.

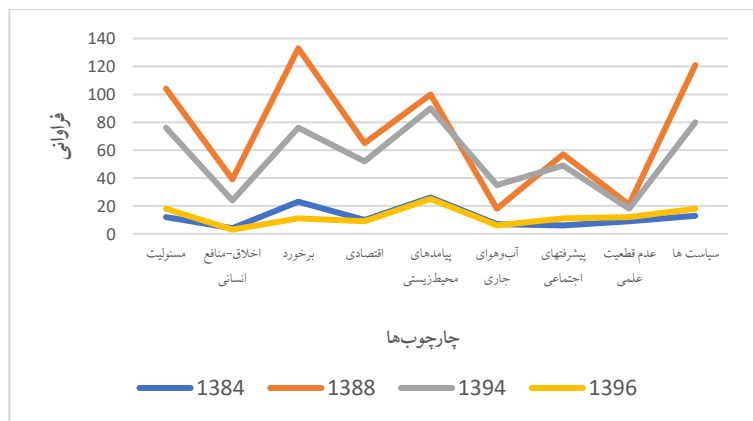
این روزنامه‌ها در استفاده از چارچوب پیشرفت‌های اجتماعی نیز بیشتر به نتایج برنامه‌های کاهش اقلیم، توسعه انرژی‌های پاک، رشد آگاهی و آموزش مردم اشاره داشتند (۵۲/۲ درصد). آنها کمتر به فناوری‌های دوست‌دار محیط‌زیست (۱۲/۷ درصد) و ابزارهایی که به سازگاری اقلیمی و بهبود کیفیت زندگی مردم کمک می‌کردند (۱۲/۷ درصد)، توجه نشان داده بودند. در پوشش فریم عدم قطعیت نیز مطبوعات ایران تغییرات آب‌وهوایی را بیشتر نتیجه فعالیت‌های بشری و انسان‌ساخت دانسته (۴۴/۱ درصد) و کمتر به این مسئله تأکید داشتند که برای تغییرات آب‌وهوایی لازم نیست اقدام فوری صورت گیرد (۳/۹ درصد).

در پوشش چارچوب سیاست‌ها نیز روزنامه‌ها در بازه زمانی مورد مطالعه، بیشتر بر مقوله نشست‌ها و معاهدات جهانی تغییر اقلیم متمرکز شده (۳۲/۱ درصد) و کمتر به گفته‌ها و تحقیقات سازمان‌های بین‌المللی در این مورد پرداخته بودند (۱۲/۱ درصد). در ۱۶/۹ درصد از مطالب اقلیمی به سیاست‌ها و قوانین اقلیمی ایران اشاره شده بود و مطبوعات مورد بررسی ما بیشتر بر دیدارها و سخنان سران کشورهای دیگر بیشتر از گفته‌ها و دیدارهای مقامات ایرانی تأکید داشتند (به ترتیب ۲۴/۳ درصد؛ ۱۴/۵ درصد). در واقع، در پوشش فریم سیاست‌ها، این روزنامه‌ها بیشتر به سیاست‌های بین‌المللی در حوزه تغییرات اقلیمی تأکید داشتند تا بر سیاست‌های ملی. طبق این یافته‌ها می‌توان گفت که احتمالاً سیاست‌گذاری خاصی درباره تغییرات اقلیمی در ایران در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ هجری شمسی وجود نداشته است که در مطبوعات مورد بررسی ما انعکاس نیافته‌اند.

(۲) درخصوص این سؤال که پوشش چارچوب‌های خبری طی دوره‌های مورد بررسی چگونه تغییر کرده‌اند یافته‌ها نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۴ (نشست اقلیمی مونترال،

۲۰۰۵) فریم اخلاق و منافع انسانی با ۳/۶ درصد دارای کمترین و فریم پیامدهای محیط‌زیستی با ۲۳/۶ درصد دارای بیشترین فراوانی در پوشش این چارچوب بوده است. در سال ۱۳۸۸ (نشست اقلیمی کپنهاگ، ۲۰۰۹) کمترین پوشش مربوط به فریم آب‌وهوای جاری (۲/۷ درصد) و فریم برخورد (۲۰/۲ درصد) دارای بیشترین پوشش در بین سایر فریم‌ها بوده است. در سال ۱۳۹۴ و هم‌زمان با نشست اقلیمی پاریس (۲۰۱۵) نیز چارچوب عدم قطعیت علمی (۳/۶ درصد) کمترین و فریم پیامدهای محیط‌زیستی (۱۸ درصد) بیشترین پوشش را داشتند. در سال ۱۳۹۶ (نشست یُن، ۲۰۱۷) فریم اخلاق و منافع انسانی کمتر (۲/۷ درصد) و فریم پیامدهای محیط‌زیستی بیشتر (۲۲/۱ درصد) از بقیه فریم‌ها مورد استفاده مطبوعات مورد بررسی بودند.

مقایسه پوشش چارچوب‌ها در بازه زمانی و نشست‌های اقلیمی مورد بررسی نشان می‌دهد که فراوانی چارچوب‌های مقاله حاضر در سال ۱۳۸۸ (نشست اقلیمی کپنهاگ، ۲۰۰۹) بیشتر از سال‌های دیگر بوده است. به جز در فریم آب‌وهوای جاری که پوشش آن در سال ۱۳۸۸ برابر با ۲۷/۳ درصد بود که این مقدار کمتر از پوشش این فریم در سال ۱۳۹۴ (۵۳ درصد) است. در نمودار شماره (۱) تغییرات پوشش هر یک از این چارچوب‌ها، در سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۸۸، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۶ نشان داده شده است.

۱۳۸۴: نشست اقلیمی سازمان ملل (UNCCC) موتراال-کانادا (۲۰۰۵)   ۱۳۸۸: نشست اقلیمی سازمان ملل (UNCCC) کپنهاگ-دانمارک (۲۰۰۹)
 ۱۳۹۴: نشست اقلیمی سازمان ملل (UNCCC) پاریس-فرانسه (۲۰۱۵)   ۱۳۹۶: نشست اقلیمی سازمان ملل (UNCCC) یُن-آلمان (۲۰۱۷)

نمودار ۱. فراوانی چارچوب‌های خبری تغییرات اقلیمی در ۱۵ روزنامه ایران، طی سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۸۸، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۶

۳) درخصوص این سؤال که آیا تفاوت معناداری بین پوشش این چارچوب‌ها در بازه زمانی مورد نظر وجود دارد یافته‌ها نشان می‌دهند که پوشش چارچوب مسئولیت در مونترال (۲۰۰۵) کمترین درصد (۵/۷ درصد) و در کپنهاگ (۲۰۰۹) بیشترین درصد (۴۹/۵ درصد) را داشته و به ترتیب در نشست پاریس و بُن پوشش این فریم کاهش یافته است. چارچوب اخلاق-منافع انسانی نیز در بن (۲۰۱۷) دارای کمترین (۴/۳ درصد) و در کپنهاگ (۲۰۰۹) دارای بیشترین (۵۵/۷ درصد) درصد فراوانی بوده و پوشش این فریم از بعد از سال ۱۳۸۸ (نشست کپنهاگ) همواره با یک روند کاهشی مواجه شده است. چارچوب برخورد در سال ۱۳۹۶ (نشست اقلیمی بن) کمترین و در سال ۱۳۸۸ با ۵۴/۷ درصد بیشترین میزان پوشش را داشته است.

چارچوب اقتصادی در سال ۱۳۹۶ کمترین (۶/۶ درصد) و در سال ۱۳۸۸ بیشترین درصد پوشش (۴۷/۸ درصد) را نشان می‌دهد. چارچوب پیامدهای محیط‌زیستی نیز، در سال ۱۳۸۸ با بیشترین (۴۱/۵ درصد) و در سال ۱۳۹۶ با کمترین درصد پوشش (۱۰/۴ درصد) طی سال‌های مورد بررسی همراه بوده است. کمترین پوشش فریم آب‌وهوای جاری در سال ۱۳۹۶ (۹/۱ درصد) و بیشترین پوشش آن در سال ۱۳۹۴ (۵۳ درصد) بوده است. پوشش این فریم طی سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۸۸ و ۱۳۹۴ روند افزایشی داشته اما در سال ۱۳۹۶ پوشش آن با کاهش مواجه شده است. چارچوب پیشرفت‌های اجتماعی نیز در سال ۱۳۸۴ دارای کمترین (۴/۹ درصد) و در ۱۳۸۸ دارای بیشترین (۴۶/۳ درصد) پوشش بوده و از سال ۱۳۸۸ به بعد پوشش یان فریم به‌طور مداوم یک روند نزولی را نشان می‌دهد. همین روند در پوشش چارچوب عدم قطعیت علمی نیز دیده می‌شود. این فریم نیز در سال ۱۳۸۴ کمترین (۱۵ درصد) و در سال ۱۳۸۸ بیشترین (۳۵ درصد) درصد پوشش را داشته است.

در مورد فریم سیاست‌های ملی-روابط بین‌المللی نیز می‌توان گفت که از سال ۱۳۸۸ به بعد، پیوسته پوشش آن در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۶ روند نزولی داشته و کمترین میزان پوشش این چارچوب در سال ۱۳۸۴ و برابر با ۵/۶ درصد است. بیشترین درصد پوشش فریم سیاست‌ها نیز در سال ۱۳۸۸ دیده می‌شود (۵۲/۲ درصد). با توجه به تفاوت بین

درصدهای به دست آمده برای هر چارچوب در سال‌های مورد بررسی در این مقاله، می‌توان گفت که تفاوت معناداری بین پوشش چارچوب‌های خبری تغییرات آب‌وهوایی طی این بازه زمانی وجود دارد.

۴) درخصوص اینکه روزنامه‌های مورد بررسی از چه منابعی برای نقل قول مطالب اقلیمی استفاده کرده‌اند، یافته‌های حاصل از بررسی منابع نقل شده در مطالب اقلیمی نشان می‌دهند که کارشناسان با ۱۷/۲ درصد بیشترین فراوانی را در بین منابع خبری مطبوعات ایران داشتند و شاهدان/قربانیان (۰/۱ درصد) و گروه‌های صنعتی (۰/۴ درصد) نیز کمترین منبع خبری در روزنامه‌های مورد بررسی بوده‌اند. این در حالی است که شاهدان/قربانیان بیشترین آسیب را از پیامدهای تغییر اقلیم متحمل می‌شوند؛ از طرف دیگر فعالیت گروه‌های صنعتی که از بزرگ‌ترین عوامل انسان‌ساخت تغییرات آب‌وهوایی هستند، کمتر مورد توجه روزنامه‌های ایران بوده‌اند. یافته‌های مقاله حاضر درباره منابع خبری مطالب اقلیمی در روزنامه‌های ایران در جدول شماره (۳) آمده است.

جدول ۳. فراوانی منابع خبری نقل قول شده در مطالب تغییرات اقلیمی

منابع خبری	فراوانی	درصد
خبرنگار/تحریریه روزنامه	۴۸	۶/۲
روزنامه‌ها/خبرگزاری داخلی	۱۰۲	۱۳/۲
روزنامه‌ها/خبرگزاری‌های خارجی	۹۹	۱۲/۸
گروه‌های طرفدار محیط‌زیستی	۴۲	۵/۴
منابع دولتی	۶۲	۸
سیاست‌مداران خارجی	۱۰۸	۱۳/۹
سازمان‌های بین‌المللی	۹۸	۱۲/۶
شاهدان/قربانیان	۱	۰/۱
کارشناسان	۱۳۳	۱۷/۲
سازمان حفاظت محیط‌زیست	۴۶	۵/۹
گروه‌های صنعتی	۳	۰/۴
نامعلوم	۳۳	۴/۳

بر اساس نتایج این مقاله حدود ۴۰ درصد از اخبار تغییرات اقلیمی در این روزنامه‌ها با تکیه بر منابع خارجی (سیاست‌مداران خارجی، روزنامه‌ها/خبرگزاری‌های خارجی و

سازمان‌های بین‌المللی) ارائه شده و منابع دولتی و سازمان محیط‌زیست بر روی هم منبع خبری ۱۳/۹ درصد از مطالب اقلیمی بوده‌اند. علاوه بر این، یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد که مطالب اقلیمی روزنامه‌های ایران کمتر در تحریریه روزنامه نوشته شده و بیشتر مطالب این روزنامه‌ها به نقل از روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های داخلی (۱۳/۲ درصد) یا منابع دیگر بوده است.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

مانند بسیاری از مطالعات دیگر (هالی، ۲۰۱۵؛ تاکاهاشی، ۲۰۱۱؛ دیرکس و گلدرز، ۲۰۱۰؛ و کیم و بیشاس، ۲۰۱۷) در این مقاله نیز پوشش فریم برخورد و پیامدهای محیط‌زیستی در مطبوعات ایران بیش از سایر چارچوب‌های مورد بحث بوده و پوشش فریم‌های منافع انسانی-اخلاق، آب‌وهوای جاری و عدم قطعیت علمی کمترین پوشش را داشته‌اند. در واقع فریم‌هایی که می‌توانند تأثیر مستقیم تغییرات اقلیمی را بر زندگی مردم نشان دهند، مثل فریم آب‌وهوای جاری و منافع-اخلاق انسانی کمتر مورد توجه روزنامه‌های سراسری ایران بوده‌اند. با چنین درصد پوششی، نمی‌توان مشکل تغییرات اقلیمی و تأثیر آن بر زندگی روزمره مردم را ملموس کرد و درک آنها را پیرامون پیامدهای تغییرات آب‌وهوایی بر زندگی روزانه مردم شکل داد. چنین پوششی می‌تواند باعث شد که مخاطبان این روزنامه‌ها در برابر پیامدهای تغییر اقلیم احساس مسئولیت یا خطر نکرده و نتوانند وقوع سیل در نقطه‌ای دیگر از جهان را به دلیل تغییرات اقلیمی به زندگی خود پیوند دهند.

این مشکلی است که در پوشش فریم پیامدهای محیط‌زیستی نیز دیده می‌شود. در این فریم نیز به ندرت بر جهانی بودن پیامدهای تغییر اقلیم تأکید شده و ممکن است باعث شود مخاطب این موضوع را فراملی دانسته و تصور کند تغییرات آب‌وهوایی تأثیر جدی بر ایران ندارد. حتی در فریم آب‌وهوای جاری، روزنامه‌های ایران کمتر سعی کرده‌اند بلایای طبیعی را ناشی از تغییرات اقلیمی نشان دهند و در فریم اقتصادی نیز به خسارت‌هایی که این بلایا به اقتصاد محلی یا ملی ایران وارده کرده، اشاره‌ای نکرده‌اند. از سوی دیگر، نحوه استفاده از فریم اقتصادی در ایران به گونه‌ای است که مخاطبان درک درستی از پیامدهای اقتصادی تغییرات

آب و هوایی پیدا نمی‌کنند. برخلاف نتایج پژوهش اسپلونند و همکارانش (۲۰۱۲)، در این مقاله مطبوعات ایران در پوشش فریم اقتصادی کمتر به موضوعاتی مثل خسارات مالی کشورها، افراد یا گروه‌ها در اثر پیامدهای تغییر اقلیمی پرداخته‌اند. به جای آن در فریم اقتصادی، مطبوعات ایران نیز مانند روزنامه‌های هندی (کیم و بیشاس، ۲۰۱۷) بیشتر به موضوعاتی مثل کمک مالی کشورهای توسعه‌یافته به کشورهای فقیر یا در حال توسعه و برآورده نشدن تعهدات مالی کشورهای توسعه‌یافته توجه کرده‌اند. مطرح شدن چنین موضوعاتی در فریم برخورد، بین کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه دیده می‌شود. به نظر می‌رسد چنین پوششی نتواند اثرات اقتصادی تغییر اقلیم را نشان دهد و بیشتر، مسئولیت ایجاد و حل مشکل تغییر اقلیم را متوجه کشورهای توسعه‌یافته کند.

مطبوعات ایران در حالی به پیامدهای اقتصادی ناشی از تصمیم‌گیری جهانی در نشست‌های تغییرات اقلیمی در نشر مطالب خود پرداخته‌اند که غالباً در این فریم دو موضوع مهم اقتصادی برای ایران مطرح است: ۱) خسارت‌های اقتصادی ناشی از تغییر اقلیم در اثر سیل، طوفان و خشکسالی که متوجه مردم و دولت ایران است؛ ۲) تحدید مصرف سوخت‌های فسیلی که همواره در نشست‌های اقلیمی سازمان ملل متحد بر آن تأکید می‌شود و این مسئله برای ایران به عنوان یکی از مصرف‌کنندگان و صادرکنندگان بزرگ سوخت‌های فسیلی در جهان حائز اهمیت است. بنابراین، هر تصمیم ملزومی در این رابطه می‌تواند اقتصاد نفتی ایران را تحت تأثیر قرار دهد. اما مطبوعات ایران در فریم اقتصادی چنین موضوعاتی را کمتر مورد توجه قرار داده‌اند.

در فریم مسئولیت نیز تقابل کشورهای در حال توسعه با کشورهای توسعه‌یافته به وضوح دیده می‌شود. کشورهای در حال توسعه همواره مسئولیت کشورهای توسعه‌یافته را در ایجاد و حل مشکل تغییرات آب و هوایی بیشتر از مسئولیت خود دانسته‌اند. این نتیجه را در پژوهش کیم و بیشاس (۲۰۱۷) نیز می‌توان دید. برخلاف پژوهش آچونگ و دادز (۲۰۱۲) که مسئولیت پوشش تغییرات اقلیمی را در مطبوعات ملی و منطقه‌ای کانادا بررسی و یافته‌های متفاوتی ارئه کرده‌اند. پژوهش آنها نشان می‌دهد که در پوشش فریم مسئولیت، روزنامه‌های کانادایی اغلب حل مسئله تغییر اقلیم را یک مسئولیت دولتی ترسیم کرده‌اند. در فریم

پیشرفت‌های اجتماعی نیز برخلاف یافته‌های کیم و بیشاس (۲۰۱۷) که نشان می‌دهد راهکارهای کاهش یا سازگاری با تغییر اقلیم از موضوعات مورد توجه روزنامه‌های هند و آمریکا بوده‌اند، مطبوعات ایران کمتر به معرفی نوآوری‌های دوست‌دار محیط‌زیست پرداخته و در این باره اطلاع‌رسانی چندانی نکرده‌اند.

همانند مطالعات قبلی (آچونگ و دادز، ۲۰۱۲؛ آسپلوند و همکاران، ۲۰۱۲؛ هالی، ۲۰۱۵ و شیئی، ۲۰۱۶، پینتر و همکاران، ۲۰۲۱؛ و هاس و همکاران، ۲۰۲۱) پوشش تغییرات اقلیمی در مطبوعات ایران نیز طی سال‌های مختلف با نوسانات کاهشی و افزایشی مواجه بوده، با این تفاوت که در پژوهش‌های ذکر شده، برخلاف نتایج به دست آمده در مقاله حاضر، پوشش فریم‌های خبری در سال‌های انتهایی بازه زمانی مورد نظر افزایش یافته است. در حالی که، در مطبوعات ایران بیشترین تعداد مقالات مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی در سال ۱۳۸۸ و هم‌زمان با اجلاس تغییرات اقلیمی کپنهاگ (۲۰۰۹) بوده و پس از آن پوشش اغلب فریم‌های رسانه‌ای در مطبوعات مورد بررسی ما، به‌طور مداوم با روند کاهشی مواجه بوده‌اند. در واقع، نشست کپنهاگ به لحاظ اینکه برای اولین بار، نشست‌های تغییر اقلیم سازمان ملل متحد با حضور بالاترین مقامات سیاسی کشورهای جهان برگزار شد، پوشش گسترده‌ای در ایران و در مقایسه با دیگر نشست‌های تغییر اقلیمی سازمان ملل متحد داشته است.

هر چند تعداد خبرهای اقلیمی در سال ۱۳۹۴ (اجلاس پاریس ۲۰۱۵) با کاهش همراه بوده، اما نسبت به نشست مونترال و بُن همچنان بیشتر است. نکته حائز اهمیت در مورد روند کاهشی پوشش اخبار اقلیمی این است که برخلاف ارزش‌های خبری مهمی که در نشست بن ۲۰۱۷ وجود داشت (اولین نشست بعد از توافق مهم پاریس ۲۰۱۵ و خروج آمریکا از این توافق در ۲۰۱۶)، پوشش اخبار این نشست کاهش چشمگیری را در مطبوعات ایران نشان می‌دهد. از طرف دیگر، برخلاف گرم‌تر شدن زمین در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال‌های قبل از آن، مطبوعات ایران پوشش اخبار اقلیمی را بیشتر نادیده گرفته‌اند که می‌توان علت آن را در پژوهش‌های دیگری بررسی کرد.

کارشناسان و منابع علمی بیشترین منبع خبری مطالب اقلیمی در مطبوعات ایران بوده‌اند که این تکرار نتایج برخی از پژوهش‌های مشابه دیگر (آچونگ و دادز، ۲۰۱۲؛ و

پینتر و همکاران، ۲۰۲۱) است. به علاوه، نقش تحریریه روزنامه‌ها در تولید اخبار اقلیمی در ایران بسیار اندک و کمی بیش از ۶ درصد است که نشان می‌دهد مطبوعات ایران سهم اندکی در تولید خبرهای محیط‌زیستی دارند و بیشتر انتشاردهنده این نوع خبرها هستند.

همچنین، یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد که روزنامه‌های ایران در نقل مطالب اقلیمی خود بیشتر بر منابع خارجی تأکید کرده‌اند. البته این مسئله می‌تواند به علت انتخاب بازه زمانی انتشار اخبار اقلیمی باشد که طی هفته‌های قبل و بعد از رویدادهای جهانی تغییر اقلیم سازمان ملل متحد بوده‌اند. از طرف دیگر، تأکید بیشتر مطبوعات ایران بر منابع خارجی در نقل قول‌ها به این مسئله برمی‌گردد که مطبوعات ایران کمتر به مسائل اقلیمی کشور توجه کرده و بیشتر به بازتاب مسائل بین‌المللی پیرامون این موضوع پرداخته‌اند.

یافته‌های مقاله حاضر تأییدی بر نتایج تحقیق خواجه نوری و ابوترابی (۱۳۹۷) نیست که سهم منابع خارجی در اخبار آب‌وهوایی وب‌سایت‌های فارسی زبان را ۳۴ درصد و سهم منابع داخلی (ایران) را ۶۶ درصد گزارش کرده‌اند. شاید سهم منابع داخلی و خارجی در اخبار اقلیمی بین خبرگزاری‌های آن‌لاین و روزنامه‌های ایران با هم متفاوت باشد. به علاوه، طبق یافته‌های این مقاله، سهم منابع رسمی (دولت‌های نهم تا دوازدهم و سازمان حفاظت محیط‌زیست این دولت‌ها که متولی اصلی مسائل تغییرات اقلیمی) در روزنامه‌های مورد بررسی ما چندان قابل توجه نبود. از طرف دیگر، بیشترین اخبار اقلیمی که منبع آنها سازمان محیط‌زیست و دولت بوده، در روزنامه «ایران» که ارگان خبری وابسته به دولت‌های وقت است، منتشر شده و روزنامه‌های دیگر کمتر از این منابع خبری رسمی و دولتی نقل قول کرده‌اند.

۱-۵. محدودیت‌ها

به دلیل کم بودن تعداد اخبار اقلیمی امکان مقایسه فریم اقتصادی بین روزنامه‌های اقتصادی و غیراقتصادی در ایران وجود نداشت. همچنین کم بودن تعداد این نوع خبرها در مطبوعات ایران باعث شد که تعداد سال‌های مورد بررسی و تعداد روزنامه‌ها بسیار افزایش پیدا کند که از نظر زمانی و هزینه نویسندگان این مقاله را دچار مشکل کرد.

مشکل دیگر در دسترس نبودن آرشیو آن‌لاین روزنامه‌ها در دهه‌های مختلف است که گردآوری جامعه آماری و نمونه را بسیار دشوار می‌کند. برخلاف بسیاری از کشورهای دیگر،

هیچ سامانه آن لاینی برای جست و جوی کلمات کلیدی و خبرهای مورد نظر در ایران وجود ندارد و چاره‌ای جز مراجعه به کتابخانه ملی و تحمیل شرایط سخت قسمت منابع و مراجع برای دسترسی به نسخه‌های چاپی آرشیوی مطبوعات و یا مراجعه به دفتر روزنامه‌ها و خرید روزنامه‌های آرشیوی باقی نمی‌گذارد. در نتیجه، زمان استخراج داده‌ها به جای چند دقیقه به یک ماه افزایش یافت.

۵-۲. پیشنهادها

با توجه به یافته‌های مقاله حاضر، موضوعات زیر برای مطالعات بیشتر پیشنهاد می‌شوند:

- ۱) علت سهم اندک دولت و سازمان محیط‌زیست به‌عنوان منابع خبری روزنامه‌ها بررسی شود؛
- ۲) میزان پوشش چارچوب‌های خبری عام و خاص در سایت‌های خبری یا اخبار تلویزیونی نیز مطالعه و با این مقاله مقایسه شوند؛
- ۳) سهم بیشترین و کمترین فریم‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی مثل توئیتر در مورد موضوعات تغییرات اقلیمی به زبان فارسی وجود دارد، بررسی شود؛
- ۴) چگونگی بازتاب اخبار اقلیمی در روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های اقتصادی ایران نیز مورد مطالعه قرار گیرد؛
- ۵) مطالعات مشابه در بازه زمانی خارج از زمان برگزاری رویدادهای جهانی تغییرات اقلیمی و یا در زمان مبارزات انتخاباتی در سطح ملی بر قاب‌بندی اخبار اقلیمی انجام شود.

۶. سپاس‌گزاری

از زحمات و راهنمایی‌های استاد گرامی، جناب آقای دکتر هادی خانیکی که در نوشتن این مقاله ما را یاری کردند، صمیمانه سپاس‌گزاریم.

منابع

امیرخانی، فرهاد (۱۳۹۵). نقش رسانه‌های مکتوب در آگاهی بخشی تغییرات اقلیم در ایران با تأکید بر بحران آب: بررسی موردی روزنامه‌های همشهری و ایران در بازه زمانی سه ماه پایانی سال ۱۳۹۴ (پایان‌نامه کارشناسی ارشد روزنامه نگاری). دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران.

جلالی، محمد؛ افشاری، مریم؛ و مزینان، زینب (۱۳۹۹). تأثیر ابعاد زیست محیطی تغییرات اقلیمی بر امنیت ملی. علوم و تکنولوژی محیط زیست، ۲۲ (۹)، ۱۹۰-۱۷۹. doi: 10.22034/jest.2021.31956.4005

خواجه‌نوری، نسترن؛ و ابوترابی، آیدا (۱۳۹۷). تحلیل محتوای اخبار مربوط به تغییرات آب‌وهوایی در وبسایت‌های فارسی زبان. فصلنامه مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۴ (۵۱)، ۲۲۷-۲۶۳.

دواس، دی‌ای (۱۳۷۶). پیمایش در تحقیقات اجتماعی (مترجم: هوشنگ نایی). تهران: نشر نی.

رایف، دانیل؛ استفن، لیس؛ و فیکو، فریدریک جی (۱۳۸۱). تحلیل پیام‌های رسانه‌ای: کاربرد تحلیل محتوای کتی (مترجم: مهدخت بروجردی علوی). تهران: سروش (انتشارات صداوسیما)، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، مرکز تحقیقات.

رحمانیان، مریم؛ افخمی، حسینعلی؛ و خانیکی، هادی (۱۳۹۹). برجسته‌سازی اخبار اقلیمی در مطبوعات ایران. فصلنامه مطالعات فرهنگی و ارتباطات (در نوبت چاپ). doi: 10.22034/jcsc.2020.116692.2030

ریترز، جورج (سر ویراستار). (۱۳۹۴). دانشنامه جهانی شدن (جلد ۱-۳) (مترجم: نوراله مرادی و محبوبه مهاجر). تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

زابلی‌زاده، اردشیر؛ و افخمی، حسینعلی (۱۳۹۲). استفاده از نظریه چارچوب‌بندی در تبیین اثرات اخبار (مفاهیم و پژوهش‌ها). فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، ۲ (۷۴)، ۱۴۴-۱۲۱. doi: 10.22082/cr.2013.23518

غلامی، فرزاد (۱۴۰۰)، ارتباطات زیست محیطی و آب: تحلیل محتوای مستندهای دهه هشتاد و نود سینمای ایران. فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۷ (۶۳)، ۱۱-۳۴. doi: 10.22034/jcsc.2021.534374.2432

Ahchong, K., & Dodds, R. (2012). Anthropogenic climate change coverage in two Canadian newspapers, the Toronto Star and the Globe and Mail, from 1988 to 2007. *Environmental Science & Policy*, 15 (1), 48-59. doi: 10.1016/j.envsci.2011.09.008

Asplund, T., Hjerpe, M. & Wibeck, V. (2012). Framings and coverage of climate change in Swedish specialized farming magazines. *Climatic Change*, 117(1-2), 197-209. doi: 10.1007/s10584-012-0535-0

Biswas, M.K. & Kim, N.Y. (2017). Framing of climate issues and "COP21": U.S. -Newspaper coverage vs Indian Newspaper coverage. *Environment and Social Psychology*, 2(1), 142-152. doi: 10.18063/ESP.2016.02.002

- Bolsen, T., Palm, R. & Kingsland, J.T. (2019). Counteracting climate science politicization with effective frames and omagery. *Science Communication*, 41 (2), 147-171. Doi: 10.1177/1075547019834565
- Boykoff, M.T. & Roberts. J.T. (2007). Media coverage of climate change: Current trends, strengths, weaknesses. *United Nations Development Programme (Human Development Report 2007)*, background paper, 1-54.
- Brossard, D., Shanahan, J., & Mccomas, K. (2004). Are Issue-Cycles Culturally Constructed? A Comparison of French and American Coverage of Global Climate Change. *Mass Communication & Society*, 7(3), 359-377. doi: 10.1207/s15327825mcs0703_6
- Calderón, C.A., Mercado, M., Piñuel, J.L. & Suárez-Sucre, E.D. (2015). Media coverage of climate change in Spanish-speaking online media. *Convergencia Revista de Ciencias Sociales*, 22(68), 71-95. doi: 10.29101/crcs.v0i68.2952
- Camaj, L. (2010). Media framing through stages of a political discourse: international news agencies coverage of Kosovo's status negotiations. *International Communication Gazette*, 72(7), 635-653. doi: 10.1177/1748048510378147
- De Vreese, C.H. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal*, 13(1), 51-62. doi: 10.1075/idjdd.13.1.06vre
- Dirix A. & D. Gelders (2010). To frame is to explain: A deductive frame-analysis of Dutch and French climate change coverage during the Annual UN Conferences of the Parties. *Public Understanding of Science*, 19(6), 732-742. doi: 10.1177/0963662509352044
- Entman, R.M. (2008). Theorizing mediated public diplomacy: The U.S. case. *International Journal of Press/Politics*, 13(2), 87-102. doi: 10.1177/1940161208314657
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43 (4), 51-58. doi: 10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Ereaut, G. & N. Segnit (2006). Warm words: How are we telling the climate story and can we tell it better? London, England: Institute for Public Policy Research.
- Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching: Mass media and the making and unmaking of the new left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Hase, V., Mahl, D., Schäfer, M.S. & Keller, T.R. (2021). Climate change in news media across the globe: An automated analysis of issue attention and themes in climate change coverage in 10 countries (2006-2018). *Global Environmental Change*, 70 (2021), 1-12. doi: 10.1016/j.gloenvcha.2021.102353
- Holley, J.R. (2015). *Framing reality: Portrayals of climate change in the Las Vegas Review Journal 1977-2014* (Unpublished MA Thesis). Nevada University.
- International Energy Agency (IEA) (2015). Energy and Climate Change. IEA, Paris.

- Nisbet, M.C. (2009). Communicating climate change: Why frames matter for public engagement. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 51(2), 12–23. doi: doi.org/10.3200/ENVT.51.2.12-23
- Painter, J., Ettinger, J., Doutreix, M.N., Strauß, N., Wonneberger, A. & Walton, P. (2021). "Is it climate change? Coverage by online news sites of the 2019 European summer heatwaves in France, Germany, the Netherlands, and the UK". *Climatic Change*, 169(1-2), 1-28. doi: 10.1007/s10584-021-03222-w
- Pan, Y., Opgenhaffen, M. & Van Gorp, B. (2021). China's pathway to climate sustainability: A diachronic framing analysis of people's daily's coverage of climate change (1995–2018). *Environmental Communication*, 15 (2), 189-202. doi: 10.1080/17524032.2020.1817766
- Pan, Z. P. & Kosicki, G. M. (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political Communication*, 10(1), 55–75. doi: 10.1080/10584609.1993.9962963
- Parks, P. (2020). Is climate change a crisis – and who says so? An analysis of climate characterization in major U.S. news media. *Environmental Communication*, 14(1), 82-96. doi: 10.1080/17524032.2019.1611614
- Scheufele, D.A. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication*, 49 (1), 103-122. doi: 10.1111/j.1460-2466.1999.tb02784.x
- Semetko, H. A., & P. M. Valkenburg (2000). Framing European politics: A content analysis of press and Television news. *Journal of Communication*, 50 (2), 93-109. doi: 10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x
- Takahashi, B. (2011). Framing and sources: A study of mass media coverage of climate change in Peru during the V ALCUE. *Public Understanding of Science*, 20 (4), 543-557. doi: 10.1177/0963662509356502
- Tuchman, G. (1978). *Making news. A study in the construction of reality*. New York: Free Press.
- Xi, J. (2016). *Climate change and the media: A comparative study of China and the United States 2009-2015* (Unpublished MA Thesis). Dartmouth College.
- Zamith, R., Pinto, J., & Villar, M.E. (2013). Constructing climate change in the Americas: An analysis of news coverage in U.S. and South American Newspapers. *Science Communication*, 35 (3), 334-357. doi: 10.1177/1075547012457470